

De zuster onder een steen

Wat een boek, dat met die 1001 doede vrouwen. U weet wel, dat boek dat door de historica Els Kloek is samengesteld. Zo mooi is het door Irma Boom vormgegeven dat het doet denken aan een incunabel, zo'n kostbaar wonderboek van vóór 1500, compleet met miniaturen. In het boek van de 1001 vrouwen zijn dat de portretten in kleur, prachtig in beeldrijm geschikt.

Dat ik aan een incunabel moest denken, komt door Zuster Bertken.

Ik kom haar regelmatig tegen als ik door de stad wandel en blijf dan meestal even staan. Aan haar herinnert een leigrijze steen in het plaveisel, in een voetgangerspassage in de Utrechtse Choorstraat. Hij lijkt op een zerk en ligt haaks op een winkel met bruidsmode, en dat is ook mooi als je bedenkt dat ze haar leven als kluizenares doorbracht om zich geheel en al aan Hem te geven, in verwachting van de heerlijke vereniging met Christus, de Bruidegom.

Dat bedenk ik niet zelf, maar vind ik terug in dat boek van die 1001 vrouwen, want Zuster Bertken, die

leefde tussen 1426 en 1514, en daarvan de laatste 57 jaar in een nis in een kerkmuur, schreef enkele devotie werken die zijn overgeleverd.

57 jaar ingemetseld in een nis. Het had een raampje naar de kerk, zodat ze de mis kon bijwonen, en een raampje naar buiten, naar de straat, zodat men haar voeden kon. Dat laatste raam was dan tegelijkertijd een spreekvenster, zodat de burgers haar om advies konden vragen. Want wie zo leefde als zij, die moest wel een grote wijsheid bezitten.

Vanwege Vrouwendag bezocht ik haar gisteren, haar steen althans. Die is daar in die voetgangerspassage gelegd op de plaats waar men de nis vermoedde, want een deel van de Buurkerk, die direct achter de winkels oprijst, is aan het eind van de zestiende eeuw, na de Reformatie, afgebroken. Dat zich in dit deel het koor van de kerk bevond, is nog terug te vinden in de straatnaam, de Choorstraat. En de contouren van de kerk zelf zijn zichtbaar gemaakt in de bestrating.

Ik stond een tijdje naar de steen te kijken; ik heb enige tijd geloofd dat

de steen precies de maat van de kluis weergaf, maar dan moet de zuster wel een heel klein vrouwtje zijn geweest. Ik las de inscriptie: 'Zuster Bertken leefde hier als kluizenares ingemetseld in een muurnis in het koor van de Buurkerk. 1457-1514.' Ik had ergens gelezen dat ze na haar dood in haar kluis was begraven. Dan was de steen dus toch een zerk.

Er stond nog wat regenwater in de letters, het was moeilijk te lezen. Er was kauwgom op platgetrapt. Wat wil je, in een voetgangerspassage.

Ze lag tegenover een schoenenwinkel waar 'Bitter' op de ramen stond. Ik keek naar de frivole bruidsmode in de etalage achter haar. Ik stapte er naar binnen. Direct achter de deur werd ik opgevangen door een vriendelijke dame. Ik vroeg haar wat ze van de steen wist. Daar was een non ingemetseld, zei de dame, en die was na een hongerstaking gestorven. Maar hoewel ze er al 22 jaar werkte wist ze er verder niets van. Ik bedankte haar en zei dat ik de volgende keer terugkwam voor een jurk.